

KONFLIKTY MIĘDZYNARODOWE NA ŚWIECIE

Być może żyjemy w czasach, kiedy rodzi się jeden z największych **konfliktów o zasięgu ogólnoswiatowym** – między “**biednym południem**” i “**bogatą północą**”. Podstawowym przedmiotem sporu jest narastająca przepaść pomiędzy poziomem życia na obu tych obszarach. **Ubóstwo, głód, choroby**, które powszechnie występują w przeludnionej Afryce, Azji Południowej czy Ameryce Łacińskiej, pozostają w jaskrawym kontraście z **dobrobytem** panującym w Europie i Ameryce Północnej. Bardzo istotnym czynnikiem, dodatkowo napędzającym ów konflikt, jest **fundamentalizm islamski**. Jego wyznawcy uznają niewiernych za wrogów, z którymi należy walczyć. Muzułmanie często posuwają się w tej walce do ataków samobójczych, ponieważ śmierć za wiarę w czasie “świętej wojny” (Dżihadu) jest dla nich zbawieniem.

Wyznawcy Islamu skupieni są na **Bliskim Wschodzie** (Azja Południowo-Zachodnia), gdzie niechęć do przedstawicieli innych religii i kultur potęguje obecność Żydów w Izraelu (wyznawcy Judaizmu) oraz interweniujących w Iraku Amerykanów. Właśnie działania Stanów Zjednoczonych i ich sojuszników na Bliskim Wschodzie w dużej mierze przyczyniły się do nasilenia **ataków terrorystycznych** na “bogatą północ” (Amerykę Północną i Europę). Fundamentalisci islamscy tworzą liczne grupy zbrojne, które potrafią precyzyjnie zaplanować i przeprowadzić spektakularne akcje militarne skierowane przeciwko ludności cywilnej – patrz **tabela**.

Największe zamachy terrorystyczne na obywateli “bogatej północy” dokonane przez fundamentalistów islamskich

Data	Miejsce	Opis zamachu	Liczba ofiar
21.12.1988	Lockerbie (Szkocja)	wybuch bomby na pokładzie amerykańskiego samolotu	270 zabitych
26.02.1993	Nowy Jork (USA)	wybuchy bomb w podziemiach World Trade Center	6 zabitych ~1000 rannych
25.07.1995	Paryż (Francja)	wybuch bomby w metrze	8 zabitych 86 rannych
07.08.1998	Dar es Salaam (Tanzania) Nairobi (Kenia)	wybuchy bomb w ambasadach amerykańskich	224 zabitych
12.10.2000	Aden (Jemen)	samobójczy atak na amerykański okręt wojenny	17 zabitych
11.09.2001	Nowy Jork, Waszyngton (USA)	atak porwanymi samolotami pasażerskimi na World Trade Center, Pentagon i Departament Stanu	~3000 zabitych
12.10.2002	Wyspa Bali (Indonezja)	atak bombowy na turystów	~200 zabitych
11.03.2004	Madryt (Hiszpania)	wybuchy bomb na stacjach kolejowych	198 zabitych ~1500 rannych
07.07.2005	Londyn (Wlk. Brytania)	wybuchy bomb na stacjach metra	56 zabitych ~700 rannych

Większość tych grup powiązana jest z al-Kaidą, będącą największą i najgroźniejszą organizacją terrorystyczną. Na jej czele stoi Osama bin Laden – najbardziej poszukiwany terrorysta na świecie.

Irak

W marcu 2003 roku miała miejsce zbrojna inwazja armii amerykańskiej, zakończona obaleniem Saddama Husseina i przejściem kontroli nad państwem przez **USA**. Jednym z oficjalnych powodów akcji było podejrzewanie Iraku o posiadanie broni masowej zagłady (jądrowej, chemicznej, biologicznej). Jednakże poszukiwania tej broni nie przyniosły rezultatu (albo została zniszczona albo po prostu jej nie było). Inny powód interwencji to oskarżenia Husseina o liczne zbrodnie na ludności cywilnej, w tym ludobójstwo (za co skazano go na śmierć). Liczni obserwatorzy twierdzą jednak, iż rzeczywistym powodem amerykańskiej interwencji w Iraku była przede wszystkim chęć uzyskania większych wpływów w regionie zasobnym w ropę naftową. Tak czy inaczej korzyścią wynikającą z tej interwencji było obalenie dyktatury i przejście na rządy demokratyczne. W 2006 roku Amerykanie oficjalnie przekazali władzę Irakijczykom. Jednak wielu mieszkańcom nie podobają się rządy demokratyczne, gdyż są one poniekąd obce dla tego regionu – w państwach bliskowschodnich na ogół jednoosobowo rządzą królowie, szejkwie, sułtani. Często pojawiały się żądania opuszczenia Iraku przez Amerykanów i ich sojuszników (z misją stabilizacyjną swoje wojska wysłały m. in. Wielka Brytania, Włochy, Australia, Polska, Ukraina, Japonia), którzy bywali zbrojnie atakowani przez miejscową ludność. Krwawe walki toczyły się też i toczą nadal między samymi Irakijczykami. Mają one podłoże głównie religijne (Sunnici kontra Szyici), a ponadto gospodarcze (niesprawiedliwy podział terenów roponośnych), narodowościowe (**Kurdowie** w północnej części kraju) lub po prostu bandyckie.

W 2009 roku z Iraku wycofali się ostatni sojusznicy USA (Polacy w październiku 2008). Władzę sprawują Irakijczycy, którzy przy większym lub mniejszym udziale Amerykanów próbują wprowadzać i utrzymywać normalne funkcjonowanie swojego państwa. Jednak niepokoje społeczne nie gasną i w zasadzie co kilka dni słyszymy o zamachach bombowych w Bagdadzie.

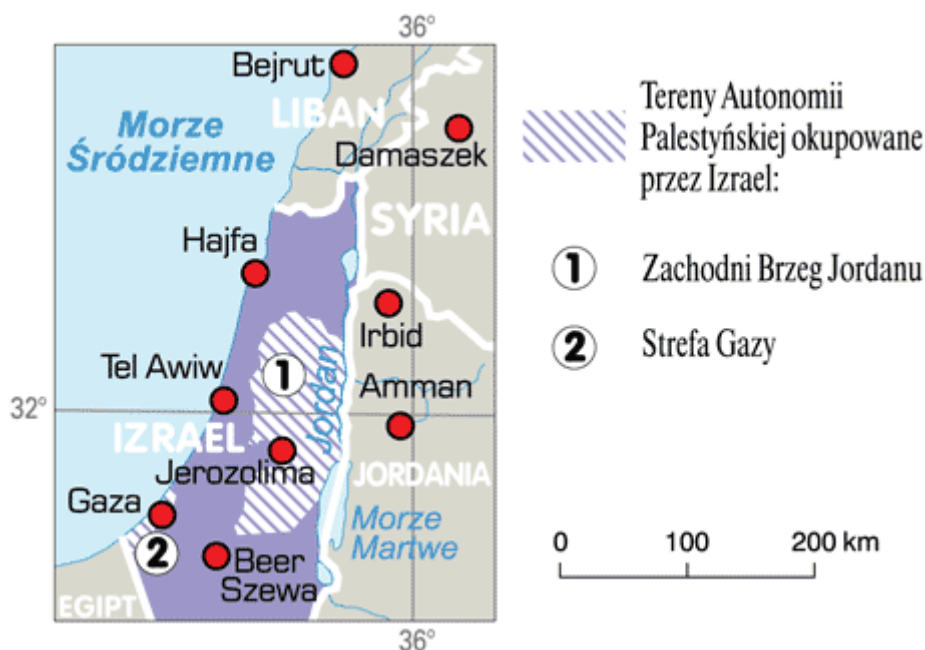
Iran

państwo muzułmańskie na Bliskim Wschodzie, podejrzewane o prowadzenie badań nad stworzeniem **broni nuklearnej**. Władze kraju oficjalnie przyznają się jedynie do cywilnego programu jądrowego, realizowanego na potrzeby miejscowej elektrowni atomowej. Opinia międzynarodowa jest jednak znacznie zaniepokojona poczynaniami Iranu i domaga się zaniechania prac nad wzbogacaniem uranu (proces ten może być wykorzystywany do produkcji broni jądrowej). Dotychczasowe negocjacje nie przyniosły efektu, w związku z czym **Międzynarodowa Agencja Energii Atomowej** przekazała sprawę do Rady Bezpieczeństwa **ONZ**.

Konflikt zaostriżł się na przełomie lat 2005/2006, kiedy to przywódcy irańscy coraz agresywniej w swych wypowiedziach atakowali Izrael, kwestionując prawo narodu żydowskiego do własnego państwa na Bliskim Wschodzie. Wzbudziło to oburzenie nie tylko w Izraelu, ale także w Europie i Ameryce. Stany Zjednoczone cały czas poważnie biorą pod uwagę możliwość zbrojnej interwencji w Iranie.

Palestyna – obejmuje Zachodni Brzeg Jordanu i Strefę Gazy. Tereny te zajęte zostały przez **Izrael** w 1967 roku po tzw. wojnie sześciodniowej (wcześniej należały odpowiednio do Jordanii i Egiptu). Zamieszkująca je ludność muzułmańska (około 3,5 mln) nieustannie dąży do utworzenia własnego, niepodległego państwa; sprzeciwia się temu Izrael budując osiedla żydowskie na terenach palestyńskich; w odwecie zbrojne ugrupowania arabskie (Hamas, Dżihad, Hezbollah i in.) przeprowadzają zamachy bombowe na obiekty izraelskie; z kolei władze Izraela od dawna podkreślają, że nie ugną się pod wpływem działań terrorystycznych; Palestyńczycy odpowiadają, iż terroryzmem są poczynania armii izraelskiej na ich terenach. W ten sposób trwa jeden z najdłuższych współczesnych konfliktów zbrojnych na świecie.

Przez ponad 30 lat Palestyńczykom przewodził, zmarły w 2004 roku, **Jassir Arafat** (szef Organizacji Wyzwolenia Palestyny). Był on przeciwnikiem jakichkolwiek aktów terroru i zwolennikiem dialogu w celu poprawy stosunków z Izraelem. W 1994 roku wraz z izraelskimi przywódcami (Icchakiem Rabinem i Szymonem Peresem) otrzymał Pokojową Nagrodę Nobla.

Kolejni przywódcy nadal starali się różnymi metodami załagodzić konflikt, np. w 2005 roku władze Izraela zdecydowały o wycofaniu żydowskich osadników ze Strefy Gazy. Jednak na początku 2006 roku wybory do parlamentu palestyńskiego zdecydowanie wygrało zbrojne ugrupowanie Hamas, co zagroziło dalszemu procesowi pokojowemu. Latem tegoż roku wojska izraelskie wkroczyły do południowego Libanu, by zapobiec atakom bojowników Hezbollahu na Izrael. Doszło do regularnych działań zbrojnych, które pochłonęły wiele ofiar, także wśród ludności cywilnej.

Palestyńczycy nie mają jednolitych poglądów na temat dalszych stosunków z Izraelem – jedni zdecydowanie odrzucają walkę zbrojną, a dla innych jest ona jedyną drogą do niepodległości. Trudno spodziewać się, żeby w tym regionie kiedykolwiek zapanowała zgoda – judaistyczne państwo Izrael od samego powstania w 1947 roku było “solą w oku” muzułmańskich krajów Bliskiego Wschodu.

Darfur

provincia w zachodnim **Sudanie** którą cechuje znaczne zróżnicowanie etniczne i religijne. Ludność Sudanu generalnie podzielona jest na białych muzułmanów z północy i czarnych chrześcijan z południa. Ponadto spotkać tam można wiele mniejszych grup etnicznych oraz wyznawców innych religii i kultów lokalnych. W Darfurze, będącym prawdziwym “kotłem narodowościowym”, od dawna dochodziło do potyczek na tle etnicznym. Jednak od 2003 roku przybrały one znacznie na sile. Na masową skalę zaczęły działać bandyckie grupy rebeliantów, które napadały na wsie zamieszkane głównie przez ludność czarną. Najeźdźcy zabijali, gwałcili, rabowali, palili, siejąc powszechny strach. Zmusiło to ponad 2 miliony mieszkańców Darfuru do ucieczki z własnych gospodarstw (m. in. do sąsiedniego Czadu, gdzie stworzono obozy dla uchodźców). Szacuje się, że dotychczas wymordowano ponad 200 tys. osób. Władze państwowe nie są w stanie zaradzić temu problemowi, gdyż sytuacja polityczna i gospodarcza w Sudanie od lat zawsze była bardzo niestabilna. W latach 2005-08 zawierano kilka oficjalnych rozejmów i porozumień, jednak były one w krótkim czasie łamane. Według nielicznych doniesień z tego trudno dostępnego terenu, nadal panuje tam dramatyczna sytuacja — bezprawie, ubóstwo, głód, brak wody

SUDAN

KONFLIKT W DARFURZE

Konflikt między ludnością arabską, a ludnością murzyńską.

Konflikt wybuchł w 2003 r. **Przyczyny:**

- stanowiące większość w tym regionie ludy murzyńskie zażądały dla siebie podobnych praw jak przyznanych południu kraju
- oskarżono rząd w Chartumie o faworyzowanie arabskich nomadów kosztem murzyńskich rolników

Za ludnością murzyńską ujęli się rebelianci Ludowa Armia Wyzwolenia Sudanu oraz Ruch Sprawiedliwości i Równości. Rząd Sudanu powołał do walki z ludnością murzyńską armię Dżandżałidów składającą się głównie z Arabów (Janjaweed), są to tzw. czarni Arabowie – ludność arabskojęzyczna, która jest obecnie oskarżana o liczne zbrodnie na ludności Darfuru. Dżandżałidzi mordują ludność murzyńską oraz grabią i palą całe osiedla. Dżandżałidzi przeprowadzają czystki etniczne. Oblicza się, że od 2003 r. w konflikcie zginęło 400 tys. osób a ponad 2 miliony musiało opuścić swe domy. Wielu uchodźców przeniosło się do Czadu.

Życie w obozie dla uchodźców – Darfur
www.unhcr.org/pl/sudan/index.php

Dżandżałidzi – Czarni Arabowie
homepage.mec.com.pl/E20060207203712/

Dżandżałidzi są szkoleni i uzbrojeni przez rząd w Chartumie. Oskarżono prezydenta Sudanu Omara al-Basir o podżeganie do ludobójstwa. W maju 2006 r. podpisano porozumienie pokojowe ale nie jest ono respektowane przez żadną ze stron.

Kurdystan – kraina na pograniczu **Turcji**, **Iranu** i **Iraku** (mniejsze tereny także w Syrii i republikach zakaukaskich), zamieszkała przez Kurdów w liczbie około 25 mln. Od setek lat

obszar ten był przedmiotem sporów głównie między Turcją a Iranem (Persją); jednocześnie Kurdowie stale dążyli do uniezależnienia się, wzniecając liczne powstania; jednak nigdy nie doczekali się ani większej autonomii, ani tym bardziej niepodległego państwa.

W drugiej połowie XX wieku w Kurdystanie coraz częściej dochodziło do starć zbrojnych z wojskami tureckimi, irackimi i irańskimi (np. podczas tłumienia demonstracji). Niejako w odwecie Kurdowie zaczęli posuwać się do ataków terrorystycznych. Wiele zamachów bombowych skierowanych było przeciwko Turcji, co zmusiło władze tego kraju do stanowczej walki. Odgrywająca wiodącą rolę Partia Pracujących Kurdystanu uznana została za organizację terrorystyczną, a w 1999 roku schwytano jej przywódcę Abdullaha Öcalana, który był odpowiedzialny za większość zamachów. Niemal natychmiast skazano go na śmierć, jednak pod wpływem nacisków międzynarodowej opinii publicznej karę tą zamieniono na dożywotnie więzienie.

Problem kurdyjski nadal pozostaje nie rozwiązany. W Turcji mniejszość ta jest dość poważnie dyskryminowana, np. w oficjalnych wypowiedziach w ogóle nie używa się słowa “Kurdowie” tylko “górale tureccy”. Z kolei rząd irański stoi na stanowisku, że problemu kurdyjskiego po prostu nie ma. Najlepsza sytuacja dla Kurdów panuje w **Iraku**, gdzie trwające obecnie przemiany demokratyczne dały tej mniejszości szansę pełnego uczestniczenia w życiu publicznym (mają równe prawa wyborcze, ich przedstawiciele brali udział w opracowaniu tekstu konstytucji, weszli w skład struktur administracyjno-rządowych).

Czeczenia – przedkaukaska republika w obrębie **Federacji Rosyjskiej**. Przed rozpadem Związku Radzieckiego wraz z Inguszetią tworzyła jedną republikę autonomiczną. Po rozpadzie ZSRR w 1991 roku samodzielnie proklamowała niepodległość, czemu władze w Moskwie stanowczo sprzeciwiały się. Trwająca kilka lat zbrojna interwencja wojsk rosyjskich doprowadziła do ogromnych zniszczeń: Grozny, blisko półmilionowa stolica republiki, leży w gruzach. Całkowicie załamała się gospodarka, w tym także jej podstawowy filar – wydobywanie ropy naftowej.

I właśnie ropa naftowa jest jedną z głównych przyczyn braku zgody Kremla na niepodległość Czeczenii. Na terenie republiki znajdują się bogate złoża tego surowca, a ponadto przebiega tamtędy szlak rurociągowy z nad Morza Kaspijskiego do Rosji.

Obecnie Republika Czeczeńska stanowi autonomię z własnym prezydentem (popieranym przez Moskwę), parlamentem, rządem, strukturami administracyjnymi, wojskowymi i in. Jednakże wśród miejscowej ludności panuje duża rozbieżność poglądów na temat takiego stanu rzeczy. Jest też niestety grupa radykałów, którzy za wszelką cenę, kosztem życia wielu niewinnych ludzi dążą do pełnej niepodległości Czeczenii. Na ich czele do niedawna stał Szamil Basajew (zginął w lipcu 2006 roku po akcji zbrojnej wojsk rosyjskich), odpowiedzialny za liczne zamachy terrorystyczne, m.in. na szkołę w Biesłanie czy na teatr w Moskwie.

Dżammu i Kaszmir – stan na pograniczu **Pakistanu**, **Indii** i Chin o skomplikowanym statusie politycznym. Wymienione kraje roszczą sobie prawa do mniejszych lub większych fragmentów tego terenu, przy czym zasadniczy spór toczy się między Indiami i Pakistanem (Chiny spierają się tylko z Indiami o niewielkie obszary wysokogórskie w Himalajach i Karakorum).

Konflikt zapoczątkowany został w 1947 roku, kiedy to Pakistan i Indie dzień po dniu ogłosiły niepodległość (przedtem były koloniami brytyjskimi). Natychmiast pojawiły się rozbieżności co do przebiegu granicy między nimi. Głównym kryterium podziału była religia – po stronie pakistańskiej wyznawano Islam, po indyjskiej Hinduizm. W Kaszmirze większość ludności stanowili muzułmanie, ale ich władcą był hinduista, co okazało się “kością niezgody”.

W latach 1947-1971 Indie i Pakistan stoczyły ze sobą trzy wojny o Kaszmir. Państwa te nadal pozostają w konflikcie, a wybuch czwartej wojny niejednokrotnie był bardzo bliski. Od kilkunastu lat oba kraje przeprowadzają próby z bronią jądrową, co ma na celu m.in. pokazanie przeciwnikowi własnej “siły”. Z tego też względu, zarówno Indie, jak i Pakistan w sprawach Kaszmiru zaczęły działać coraz bardziej rozważnie.

W 1989 roku wybuchło Powstanie Mudżahedniów. Krwawe walki trwały przez wiele lat i pochłonęły ponad 30 tys. ofiar. Rebelianci kaszmirscy nie byli jednak zjednoczeni w swych dążeniach – odłam muzułmański miał wyraźnie propakistańskie nastawienie, natomiast duża grupa separatystów walczyła o pełną niezależność stanu (w średniowieczu Kaszmir był już samodzielnym królestwem).

Latem 2005 roku Indie i Pakistan podpisały porozumienia pokojowe w sprawie Kaszmiru. Uregulowany w nich został zakres działań obu państw na spornym obszarze tak, aby uniknąć konfliktu zbrojnego.

Tybet – region w zachodnich Chinach

Na przestrzeni wieków raz był niezależny, a raz znajdował się pod obcymi rządami (Chińczyków, Mongołów). Ostatni okres niepodległości przypada na lata 1913-1950. Później Tybet został siłowo włączony do komunistycznych Chin. Według pisemnych uzgodnień z Pekinem region miał

mieć dosyć szeroką autonomię. Jednak władze chińskie nie dotrzymywały złożonych obietnic, co przyczyniło się do wybuchu powstania w 1959 roku. Rebelia ta została krwawo stłumiona, a wielu Tybetańczyków zmuszono do emigracji. Był wśród nich także duchowy przywódca Tybetu – Dalajlama XIV, który znalazł schronienie w Indiach (tam też utworzono później rząd na emigracji). Po powstaniu władze w Pekinie znacznie ograniczyły autonomię Tybetu i podjęły działania mające na celu większe zasymilowanie regionu z resztą kraju. Służyć temu miał m.in. masowy napływ osadników chińskich (Tybet stał się też czymś w rodzaju kolonii karnej). Posiadali oni znacznie większe przywileje (np. mogli zajmować wysokie stanowiska) niż prześladowani z powodów politycznych autochtoni. Wprowadzanie wpływów chińskich przy równoczesnym tępieniu tożsamości narodowej Tybetańczyków trwa do dziś. Szacuje się, że obecnie są oni mniejszością we własnym kraju. Działalność emigracyjna Dalajlamy i jego zwolenników polega głównie na propagowaniu wiedzy o Tybecie, a zwłaszcza o łamaniu tam praw człowieka.

Tajwan – wyspa u południowo-wschodnich wybrzeży Chin.

W czasach kolonialnych osiedlili się tam najpierw Portugalczycy, a później Holendrzy. W latach 1895-1945 wyspa należała do Japonii. Wielokrotnie też była zajmowana przez Chińczyków, w tym także po II wojnie światowej. Komunistyczna rewolucja w Chinach w 1949 roku zmusiła obalony rząd do ucieczki właśnie na Tajwan. Tam, dzięki wsparciu USA, powołano “Republikę Chińską”. Aktualnie Chiny Ludowe traktują Tajwan jako swoją "zbuntowaną" prowincję, natomiast władze wyspy domagają się uznania jej za państwo w pełni niepodległe. Konflikt ten raz się nasila, a raz słabnie, jednak nie wywołuje poważniejszych konsekwencji. Od lat zachowane jest status quo, co sprzyja przede wszystkim Tajwanowi (zalicza się on do obszarów o najwyższym na świecie poziomie rozwoju gospodarczego).

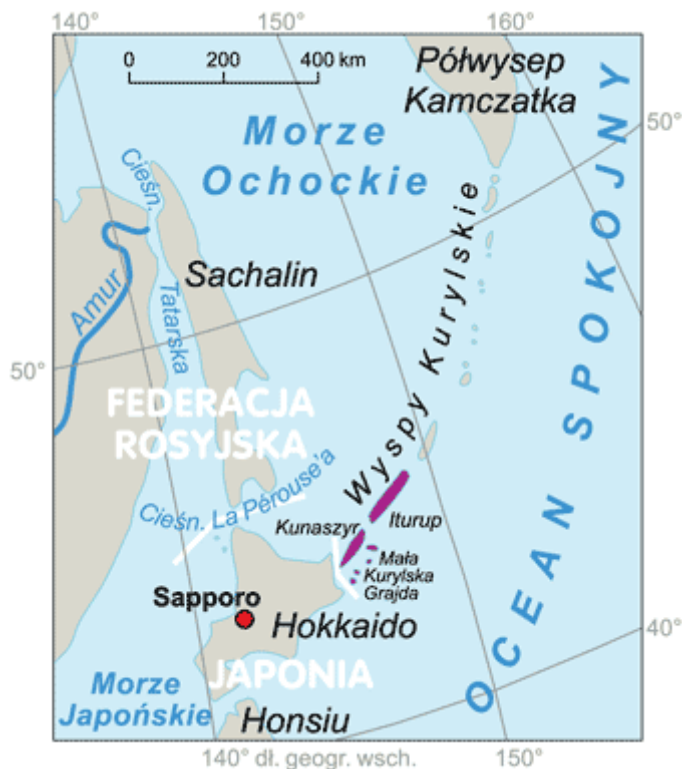
Korea Północna

komunistyczne państwo na wschodzie Azji. W lutym 2005 roku jego władze oficjalnie ogłosiły, że posiadają **broń jądrową** i potrafią ją samodzielnie wytwarzać (wcześniej były tylko takie podejrzenia). Fakt ten stanowi poważne

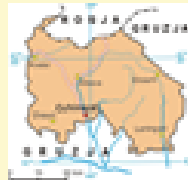
zagrożenie dla bezpieczeństwa międzynarodowego – zrzućenie 2 bomb atomowych na Hiroszimę i Nagasaki w 1945 roku uświadomiło światu jak wielka jest siła rażenia tego rodzaju broni (zginęło wówczas blisko 200 tys. ludzi, a dwa wielkie miasta zostały niemal zrównane z ziemią). Dlatego konieczne okazały się zdecydowane kroki mające na celu ograniczenie zbrojeń nuklearnych w Korei Północnej, a także w innych państwach. Rozpoczęto sześciostronne negocjacje rozbrojeniowe, w których uczestniczyły Stany Zjednoczone, Rosja, Chiny, Japonia oraz oba państwa koreańskie. Korea Północna zerwała jednak te rozmowy i latem 2006 roku przeprowadziła pierwsze próby z rakietami balistycznymi mogącymi przenosić broń nuklearną. W październiku tego samego roku dokonała pierwszej próbnej eksplozji ładunku jądrowego, co spotkało się z gwałtownymi protestami międzynarodowej opinii publicznej. Rada Bezpieczeństwa ONZ nałożyła za to na Koreę Północną dodatkowe sankcje finansowe i militarne. Wcześniej nałożone zostały sankcje gospodarcze właśnie za zbrojenia nuklearne oraz za politykę dyktatury i terroru wobec własnego społeczeństwa. Na początku 2007 roku powrócono do rozmów sześciostronnych i w lutym udało się osiągnąć kompromis – Korea Północna postanowiła zrezygnować ze swojego programu jądrowego w zamian za znaczne dostawy surowców energetycznych (około 1 mln ton ropy naftowej); warunkiem było też wykreślenie Korei z amerykańskiej listy państw wspierających terroryzm. Porozumienie to nie okazało się jednak zbyt trwałe, bowiem w maju 2009 roku doszło do kolejnej próby z ładunkiem nuklearnym i zagrożenie powróciło. Stan napięcia został jeszcze podsycony wiosną 2010 roku, kiedy to najprawdopodobniej północnokoreańska torpeda zatopiła okręt z Korei Południowej. Trzeba wiedzieć, że Korea Północna jest jednym z ostatnich bastionów komunizmu na świecie. Mieszkańcy żyją tam w poczuciu strachu, podejrzliwości, nieufności i niepewności jutra. Jakikolwiek przejawy sprzeciwu wobec władz są natychmiast tłumione, a ich uczestnicy więzieni, torturowani i zabijani (jest niemal pewne, że istnieje tam kilka obozów koncentracyjnych). Złą sytuację ludności dodatkowo pogarsza powszechne ubóstwo i głód, a także częste kataklizmy (powodzie, susze). Wielu Koreańczyków z północy, ryzykując życiem, próbuje uciekać do Chin bądź Korei Południowej. Jednak granice państwowe są silnie strzeżone, co zwłaszcza dotyczy linii demarkacyjnej na południu (między Koreą Północną a Południową formalnie nie ma granicy państwowej – jest tam “tymczasowa strefa zawieszenia broni”, która powstała po zakończeniu działań zbrojnych w wojnie koreańskiej w 1953 roku).

Wyspy Kurylskie – wulkaniczny archipelag oddzielający Morze Ochockie od Oceanu Spokojnego. Spór między **Japonią** a **Rosją** dotyczy kilku większych wysp (i wielu małych), leżących w sąsiedztwie japońskiej wyspy Hokkaido.

W 1875 roku Rosja dobrowolnie oddała całe Wyspy Kurylskie Japonii, która w zamian za to zrezygnowała z roszczeń względem Sachalinu. Po przegranej dla Japonii II wojnie światowej wyspy zajęła Armia Czerwona i do dziś pozostają one w rękach rosyjskich. W 1951 roku Japonia oficjalnie zrzekła się praw do większej części archipelagu, ale nadal kwestionowała przynależność do Rosji najbliższych jej wysp. W 2002 roku władze w Moskwie zgodziły się oddać dwie z nich, na co jednak rząd w Tokio nie przystał.

Konflikt mógłby wydawać się błahy, bo czymże jest niewielki archipelag w porównaniu z ogromną powierzchnią Federacji Rosyjskiej (ponad 17 mln km²) czy też potęgą gospodarczą Japonii. Jednak oba państwa traktują go dosyć poważnie i w związku z tym utrzymują ze sobą raczej chłodne stosunki. Za przykład można podać fakt, iż dotychczas nie podpisały traktatu pokojowego po zakończeniu II wojny światowej (czyli formalnie nadal znajdują się w stanie wojny).

OSETIA POŁUDNIOWAKonflikt między Gruzją, a Osetyjcami

Eduard Kokoity
Prezydent Republiki Południowej Osetii

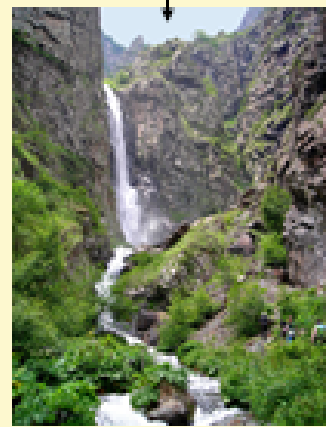
Osetia – obszar zamieszany przez Osetyjców na Kaukazie. W XVIII w. włączona na prośbę mieszkańców do Rosji. W 1810 r. Osetia została podzielona na Osetię Południową, którą włączono do Gruzji i Osetię Północną, która została częścią Rosji. Gruzja była wówczas częścią Cesarstwa Rosyjskiego. Mieszkańcy Osetii pragną połączenia obu części Osetii w ramach Federacji Rosyjskiej.

OSETIA POŁUDNIOWA

- w okresie ZSRR stanowiła obwód autonomiczny w ramach Gruzifskiej SRR.
- 1989 wspierani przez Moskwę południowi Osetyjscy proklamowali połączenie z Północną Osetią w ramach Rosji.
- 1991 - rozpad ZSRR – powstaje Gruzja. Osetia Południowa uzyskała status republiki autonom.
- Prezydentem Gruzji został Zwiad Gamsachurdia, który domagał się Gruzji dla Gruzinów.
- Osetia Południowa uchwałą osetyjskiej Rady Najwyższej proklamowała niepodległość. Gruzja anulowała autonomiczny status Osetii Południowej i uznała to terytorium za część Gruzji co spowodowało wybuch konfliktu 1991-1992.
- 24 czerwca 1992 r. zawieszenie broni. Na terenie Osetii Południowej sformowano siły pokojowe, składające się z wojsk rosyjskich, gruzifskich i południowoosetyjskich. Rozjem trwał do 2004 r.
- 2004 – rząd Południowej Osetii proklamował niepodległość. Wielokrotnie grożono Gruzji przeprowadzeniem referendum, które potwierdziłoby niepodległość lub dotyczyłoby przyłączenia tego regionu do Rosji.
- 2007 - władze Gruzji zaproponowały utworzenie Autonomicznej Republiki Południowej Osetii, w pozostającej jednak nadal częścią Gruzji. Parlament Gruzji "Tymczasową Jednostkę Terytorialną" oraz "Tymczasową Administrację Południowej Osetii". Osetyjscy tych władz nie uznają.
- 2008 – sierpień – wojna o Osetię Południową między Gruzją, a Osetyjcami Rosją. Gruzini zajęli obszar sporny, a następnie zostali z niego wyparci. Sytuację wykorzystała Abchazja, która zajęła Wąwóz Kodori. Rosja uznała niepodległość Osetii Pd i Abchazji. Gruzja zerwała stosunki z Rosją.

Osetia Północna
Osetia Południowa

<http://nammar.wikimedia.org/wiki/Imag:Plala.jpg>

<http://wiadomosci.gazeta.pl/wiadomosci/1,53600,2261667.html>

OSETIA

Bezpieczeństwo w Gruzji - czerwiec 2007 r.
odjętione w skali

Strefy wyłączone z ruchu turystycznego

- Strefy pod kontrolą wojsk rosyjskich i separatystów: zagrożenie: morderstwa, przestępstwa, porwania, wymiana ognia
- Współpraca Kodori: stała kontrola służb państwowych: zagrożenie: wystrępy głupstwa, wymiana ognia, napady rabunkowe
- obszary poza kontrolą władz gminnych

- Strefy podwyższonego ryzyka
- region Soanetia: stała kontrola służb państwowych: zagrożenie: napady rabunkowe, porwania
- progranicie z Dagestanem, Czeczenią i Inguszetą: zagrożenie: ryzyko podrzutu lub odrywania w pasie 500 m od granicy

- Tbilisi: stolica kraju
- Kutaisi: największe miasto
- Shida Kartli: miasto o znaczeniu regionalnym
- Ordu: niewielkie miasteczko o dużym znaczeniu turystycznym
- drogi
- główna rzeka
- główna jeziora
- pozostałe jeziora

ABCHAZJA: nieuznany region

www.kaukaz.pl/_/bezpiecznoscna.php

GÓRNY KARABACH

Konflikt między Armenią, a Azerbejdżanem

www.wikipedia.pl

Górny Karabach to ormiańska enklawa będąca przedmiotem sporu pomiędzy Armenią a Azerbejdżanem. Zajmuje powierzchnię około 4500 km².

W 1990 zamieszkały był przez około 200 tysięcy ludzi, 76% obywateli stanowili Ormianie, 23% Azerowie, pozostały procent stanowili Rosjanie i Kurdowie.

1920 - Zakaukazie zostało zajęte przez bolszewików, którzy włączyli Górny Karabach do Azerbajdżanu

1923 – utworzono ormiański obszar autonomiczny w ramach Azerbejdżańskiej SRR.

1991 – upadek ZSRR. Ormianie mieli nadzieję na wcielenie Górnego Karabachu do Armenii. Azerbejdżan zlikwidował autonomię tego obszaru, wprowadził blokadę ekonomiczną i rozpoczął pogromy Ormian.

XII. 1991 – Ormianie przeprowadzili referendum i wypowiedzieli się za niezależnością.

1992 – 1994 – wojna domowa. Armia azerska zajęła Karabach. Powstała partyzantka ormiańska, która do końca 1994 r. zajęła cały sporny obszar.

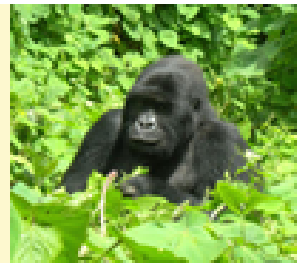
Dziś **Republika Górskiego Karabachu** jest de facto niepodległym państwem posiadającym demokratycznie wybrany rząd, wolnorynkową gospodarkę i wszystkie niezbędne atrybuty suwerenności.

Nie jest jednak uznawana przez żadne państwo na świecie

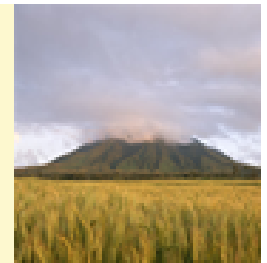

RWANDA

Konflikt między plemionami Tutsi i Hutu

Park Narodowy goryll
„Des Volcans”
www.sadasharis.co.ug/rwanda-safari.htm

Góra Sabyinyo
www3.nationalgeographic.com

kids.yahoo.com/.../Countries/Rwanda/Maps

Rwanda – niewielkie państwo położone pomiędzy dwoma potężnymi sąsiadami: Demokratyczną Republiką Kongo (dawniej Zairem) na zachodzie, a Tanzanią na wschodzie. Oprócz tego graniczy z Ugandą na północy i Burundi na południu.

- Dawna kolonia belgijska.
- Jest nazywana „*Krajem tysiąca wzgórz*”.
- Kraj rolniczy, którego ludność zajmuje się uprawą roli lub hodowlą bydła. Duże przeludnienie i brak ziemi uprawnej spowodował wybuch konfliktu na tle etnicznym.
- 50% analfabetów.

Tutsi (Watussi) – to nazwa jednej z trzech grup etnicznych żyjących w Rwandzie i Burundi. Tutsi zajmują się głównie hodowlą: bydła, kozy, owce, drób.

Hutu (Bahutu) – afrykańskie, rolnicze plemię z grupy Bantu – zamieszkujących Rwandę oraz sąsiednie Burundi. W obu tych krajach Hutu stanowią 85% ludności. W Rwandzie Hutu kontrolują uprawę roli: maniok, bataty, sorgo, kukurydza, banany, ziemniaki, orzeszki ziemne, Kawa, herbata.

LUDOBÓJSTWO W RWANDZIE

- 1994 – 6 kwiecień – lipiec – masakra Tutsi dokonana przez Hutu.

6 kwietnia Prezydent Habyarimana zginął w zamachu. Dla Hutu był to świetny pretekst by zacząć opracowaną wcześniej i przygotowaną masakrę plemienia Tutsi. Podczas ludobójstwa ONZ nie zezwoliła UNAMIR na żadne szersze działania interwencyjne. W ciągu około 100 dni zamordowano od 800 000 do 1 071 000 ludzi

- Ludobójstwo zakończyło się, gdy Rwandyjski Front Patriotyczny zdominowany przez Tutsi pod dowództwem Paula Kagame obalił rząd Hutu i przejął władzę.
- Blisko dwa miliony Hutu, obawiając się odwetu Tutsi uciekło przez granice do Burundi, Tanzanii, Ugandy i Zairu (obecnie Demokratyczna Republika Kongo). Doprowadziła to do wybuchu dwóch wojen domowych w Kongo i wojny domowej w Burundi.

www.worldpeaceassembly.org/archive

<http://www.burningcross.net>

<http://www.worldpeaceassembly.org/rwanda2.gif>

PODZIAŁ TERYTORIALNY ŚWIATA

1. Państwem nazywamy określoną jednostkę posiadającą własne terytorium ograniczone granicami państwowymi, zamieszkiwaną przez ludność i posiadającą suwerenną władzę państwową.
2. Czyli możemy wyróżnić 3 wyznaczniki państwowości:
 - ludność o wspólnych losach dziejowych odczuwającą jakąś więź
 - terytorium, na którym ta ludność zamieszkuje
 - suwerenną władzę państwową
3. Czy te czynniki naprawdę decydują o tym, że jakieś państwo istnieje na mapie?
 - a) może istnieć taka sytuacja, że wszystkie elementy państwowości są zachowane a mimo to państwo nie ma prawa bytu np. Czeczenia. Okazuje się, że jest jeszcze jeden element, który we współczesnych czasach odgrywa bardzo ważną rolę – jest to uznanie przez inne państwa. Innym przykładem może być ogłoszenie przez 3 Amerykanów Republiki Minerwa na jednej z wysepek Pacyfiku (z trzyosobowym rządem i trzyosobową ludnością...).
 - b) Może być również tak, że któryś z podstawowych wyznaczników państwowości nie jest zachowany a mimo to państwo istnieje np. Polska w czasie II wojny światowej (bez terytorium), Polska po II wojnie (bez suwerennej władzy), małe wyspy na Pacyfiku opuszczone wskutek jakiegoś kataklizmu. Widać więc, że jest to definicja dosyć płynna.
4. Obecnie na świecie jest około 198 niepodległych państw.
5. Terytorium państwa:
 - a) obszar lądowy ograniczony granicami państwowymi (naturalnymi np. góry, rzeki lub sztucznymi np. wzdłuż równoleżników, czy południków – wystarczy popatrzeć na pn granicę Polski albo na granice państw afrykańskich). Wszystko co znajduje się w obrębie granic podlega władzom ustawodawczym, wykonawczym i sądowniczym państwa. W głąb Ziemi do państwa należy wszystko co znajduje się do możliwości technologicznych państwa (*tak głęboko jak możemy się dokopać*)
 - b) wody wewnętrzne, takie jak zalewy i zatoki (zatoki tylko jeżeli ich rozpiętość nie przekracza 24 mil morskich np. Zatoka Pucka, chyba że są to zatoki historyczne np. Morze Białe – przez wieki należało do Rosji i nikt nie rości sobie do niego praw
 - c) przylegający do wybrzeża pas mórz terytorialnych, ustalony na Konwencji Praw Morza (Genewa 1982) na 12 mil morskich (1 mila morska = 1852 metry). Na tym terytorium państwo pełni niepodzielną władzę, reguluje sprawy związane z żeglugą, rybołówstwem, bezpieczeństwem państwa, ochroną środowiska. Statkom innych państw przysługuje prawo nieszkodliwego przepływu. Podlegają one jurysdykcji administracyjnej, karnej i cywilnej państwa nadbrzeżnego
 - d) przestrzeń powietrzna nad terytorium lądowym i morskim
 - e) pokłady statków i samolotów, pływających i latających pod banderą danego państwa.
6. Pod tym pojęciem na świecie jest 198 (?) państw (jeżeli uznamy Tajwan za niepodległe państwo. W innym wypadku 197)
W Europie – 43, w Azji – 48, w Afryce – 55 (uznając Saharę Zachodnią), w Ameryce Pd – 12, w Ameryce Pn i Środkowej – 24 oraz w Oceanii – 16
7. Każde państwo spełnia funkcje:
 - a) wewnętrzne: działalność administracyjna, gospodarcza, kulturalna i wychowawcza. Ważnym elementem tej funkcji jest zachowanie porządku – zajmują się tym takie organy jak: wojsko, policja, wymiar sprawiedliwości
 - b) zewnętrzne: polegają na organizowaniu stosunków z innymi państwami oraz obroną państwa na wypadek agresji z zewnątrz. Pełnieniem tej funkcji zajmują się przede wszystkim służby dyplomatyczne oraz wojsko.
8. Państwa na świecie są zróżnicowane przede wszystkim pod względem wielkości. Ponad 54% powierzchni świata zajmuje 10 państw. Są to: Rosja, Kanada, Chiny, USA, Brazylia, Australia, Indie, Argentyna, Kazachstan i Sudan
9. Do najmniejszych państw świata zaliczamy: Watykan (44 ha), Monako (1,6km²), Nauru, Tuvalu, San Marino, Liechtenstein. Należy pamiętać, że małe państwa mają duże problemy z dużymi sąsiadami muszą więc szukać jakichś rozwiązań. Przykładem jest San Marino, które do tego jest enklawą – w 1862 roku podpisało unię celną i traktat o współpracy z Włochami.
10. W tematyce terytorium państwa nie należy zapominać o enklawach – jest to terytorium państwa lub jego część ze wszystkich stron otoczona przez terytorium lądowe innego państwa. Najlepszymi przykładami enklawy są: San Marino, Watykan, Alaska, Obwód Kaliningradzki. Należy zwrócić

uwagę, że sprawowanie rządów w tych oderwanych jednostkach jest utrudnione, czego najlepszym dowodem są ostatnie problemy Obwodu Kaliningradzkiego.

11. Podział polityczny mórz i oceanów:

Obszary morskie dzielimy na:

a) wody terytorialne danego państwa (morskie wody wewnętrzne, czyli zatoki, których rozwarcie nie przekracza 24 mil morskich i zatoki historyczne, oraz morza terytorialne – było przy terytorium państwa

b) morza otwarte – są to wody morskie znajdujące się poza granicami morza terytorialnego. Obowiązującą tu zasadą jest swoboda korzystania z bogactw oraz wolność żeglugi, układania przewodów komunikacyjnych, rurociągów oraz przelotu ponad nimi i badań naukowych. Surowce mineralne, które znajdują się na tym obszarze należą do dziedzictwa ludzkości. Prawdą jest jednak, że każde państwo otrzymało „skrawek” dna – Polska na Pacyfiku. W dalekiej przyszłości nasi potomkowie będą mogli z tej działki wydobywać rudy manganowe, które się tam znajdują.

c) Cieśniny i kanały o znaczeniu międzynarodowym. Na tych akwenach na ogół nie pobiera się opłat za korzystanie z cieśnin (okręty wojenne podlegają odrębnym przepisom). W kanałach: Sueskim (własność Egiptu), Panamskim (własność Panamy) i Kilońskim (Niemcy) obowiązuje wolność żeglugi.

12. Przestrzeń powietrzna, kosmiczna i podział polityczny nieba

a) na podstawie traktatu z 1967 roku Kosmos należy do wszystkich państw. Wszystkim państwom wolno go badać i jednakowo (po równi) wykorzystywać. Nie wolno go zawłaszczać (*czyli wszystkie działki na Księżycu czy innych ciałach niebieskich są niezgodne z prawem i jest to bujda*) ani umieszczać tu obiektów mogących zagrażać światu (*czyli Amerykanie przeginali np. ze swoim programem gwiazdnych wojen – coś prawo silniejszego...*)

b) w kosmosie panuje prawo międzynarodowe, łącznie z Kartą Narodów Zjednoczonych

c) w kosmosie obowiązują 3 zasady:

- wolności kosmosu – poznawanie i wykorzystywanie kosmosu i ciał niebieskich powinno być dokonywane dla dobra i w interesie wszystkich krajów (np. Stacja kosmiczna Alfa)

- niezawłaszczalności kosmosu – nie może należeć do żadnego państwa · przestrzeń kosmiczna i ciała niebieskie mogą być wykorzystywane wyłącznie do celów pokojowych

d) przestrzeń powietrzna – znajduje się nad terytorium danego państwa – przelot samolotów innych państw nad tym terenem wymaga umów międzynarodowych. Oczywiście nie dotyczy to silniejszych – USA mają takie samoloty szpiegowskie, które latają na zbyt wysokich pułapach by kraje mogły wygzekwować swoje prawa, czy je zestrzelić. Podczas lotu samoloty, ich załogi i ładunki podlegają prawu i władzy swojego państwa

e) z przestrzenią powietrzną jest pewien problem – nie wiadomo gdzie ona się kończy a gdzie zaczyna kosmos. Naukowcy spierają się o to po dziś dzień. Ogólnie mówi się, że przestrzeń ta sięga po górną granicę atmosfery – tzn. gdzie? Przykładem nieporozumień powstających w tej kwestii są państwa okołorównikowe. Wszystkie należą do krajów słabo rozwiniętych gospodarczo – czytaj biednych. Tymczasem wszystkie satelity geostacjonarne rozmieszczone są dokładnie nad równikiem i należą oczywiście do krajów wysoko rozwiniętych. Nic więc dziwnego, że kraje równikowe uważają to za naruszenie ich przestrzeni powietrznej. Niestety nic nie mogą w tej kwestii zrobić. Gdyby podano zasięg przestrzeni powietrznej nie byłoby takich konfliktów.

13. Podział Antarktydy i ziem niczych na Konferencji waszyngtońskiej w 1959 roku przedstawiciele 12 państw – uczestników Międzynarodowego Roku Geofizycznego (w tym USA, ZSRR i WB) podpisali układ na mocy którego:

- obszar Antarktydy i Antarktyki może być wykorzystywany wyłącznie do celów pokojowych
- zakazano zakładania tu baz wojskowych, prób z bronią jądrową
- ustalono też zasady współpracy międzynarodowej w badaniach na terenie Antarktyki (kilka słów o naszych bazach naukowych)

14. Strefy ekonomiczne – dotyczą one terytoriów wodnych. Konwencja ustaliła szerokość stref ekonomicznych (gł. chodzi o rybołówstwo) na 24 mile morskie poza zasięgiem mórz terytorialnych ale niektóre państwa samowolnie zmieniły ich zasięg do 200 mil morskich i egzekwują twardo swoje prawa na tych akwenach np. USA, Islandia.

Europa polityczna

1. Najmłodszy kraj – Kosowo – Prisztina

Czarnogóra – Podgorica

2. Największy powierzchniowo Ukraina 603 tys km² (jeśli przyjmujemy że Rosję jako kraj na dwóch kontynentach i nie uwzględniamy jej w statystykach)
3. Najmniejszy powierzchniowo Watykan
4. Najludniejszy Niemcy 82 mln (jeśli przyjmujemy że Rosję jako kraj na dwóch kontynentach i nie uwzględniamy jej w statystykach)
5. Najmniej zaludniony San Marino 30 tys (lub Watykan, ale mieszkańcy Watykanu nie mają statusu stałego pobytu w tym kraju)
6. **Kraje UE** 28 krajów, najmłodsza: Chorwacja (2013), Rumunia, Bułgaria (2007), najstarsze: Francja, Belgia, Holandia, Luksemburg, Włochy i RFN
7. **Kraje stowarzyszone z UE** (podpisany układ stowarzyszeniowy): Albania, Bośnia i Hercegowina, Islandia, Macedonia, Serbia, Turcja
8. **Kandydaci do UE**: Albania, Islandia, Macedonia, Serbia
9. **Partnerstwo Wschodnie** zakłada zacieśnienie współpracy z: Białorusią, Ukrainą, Mołdawią, Gruzją, Azerbejdżanem i Armenią. Głównym twórcą inicjatywy jest Polska, popierana przez Szwecję. Przejawem realizacji projektu mają być preferencje handlowe, ułatwienia wizowe i programy pomocowe. W zamiarach polskiego rządu w dłuższej perspektywie *Partnerstwo Wschodnie* ma przygotować objęte nim państwa do akcesji (2008)
10. **Środkowoeuropejskie Porozumienie o Wolnym Handlu (CEFTA)** członkowie obecnie: Macedonia, Albania, Bośnia i Hercegowina, Mołdawia, Czarnogóra, Serbia, Kosowo
11. **Trójkąt Wyszehradzki**: Polska, Czechy, Słowacja, Węgry
Co pół roku odbywają się spotkania premierów (przeważnie: czerwiec i grudzień), a co roku spotkania prezydentów (najczęściej wrzesień) i przewodniczących parlamentów (czerwiec).
12. **Trójkąt Weimarski** właśc. *Komitet Wspierania Współpracy Francusko-Niemiecko-Polskiej* – organizacja powołana przez ministrów spraw zagranicznych trzech państw europejskich: Polski, Niemiec i Francji
13. **Unia na rzecz Regionu Morza Śródziemnego** (ang. *Union for the Mediterranean*, fr. *Union pour la Méditerranée*), wspólnota państw członkowskich Unii Europejskiej i państw położonych nad Morzem Śródziemnym, powołana oficjalnie w czasie konferencji w Paryżu w dniach 13-14 lipca 2008. Siedziba: Barcelona. W skład Unii na rzecz Regionu Morza Śródziemnego weszło 43 członków; 27 państw członkowskich UE oraz Albania, Algieria, Bośnia i Hercegowina, Chorwacja, Czarnogóra, Egipt, Izrael, Jordania, Liban, Maroko, Mauretania, Monako, Autonomia Palestyńska, Syria, Tunezja, Turcja. Nowy organizm liczyć będzie 800 mln mieszkańców.
14. **Kraje socjalistyczne**: kraje bloku wschodniego należące do RWPG
15. **Republiki bałtyckie** – Litwa, Łotwa, Estonia
16. **Wspólnota Niepodległych Państw**. Zrzesza większość (bez republik bałtyckich i Gruzji) byłych republik Związku Radzieckiego. Zajmuje się m.in. współpracą polityczną, gospodarczą i problemami bezpieczeństwa międzynarodowego.
17. **ZBiR** - Związek Białorusi i Rosji
18. **Królestwa Europy**:
 - a) Hiszpania **Król Filip VI Burbon (2014)**
 - b) Włochy **Elżbieta II**
 - c) Szwecja **Karol XVI Gustaw**
 - d) Norwegia **Harald V**
 - e) Dania **Małgorzata II**
 - f) Belgia **Albert II**
 - g) Holandia **Wilhelm IV Aleksander (2013)**
19. **Księstwa**:

Księstwo Monako – Książę Albert
Księstwo Luksemburg – Książę Henryk
Księstwo Liechtenstein – Książę Hans Adam II
Księstwo Andory - współksięstwo: prezydent Francji (F. Hollande), biskup hiszpański miasta Seo de Urgel

20. Terytoria zależne:

Terytoria autonomiczne i zależne				
Terytorium	Powierzchnia (w tys. km ²)	Ludność (w tys.) (2005 r.)	Ośrodek administracyjny	Status
Gibraltar	0,006	28	<i>nie posiada</i>	terytorium zamorskie Wlk. Brytanii
Guernsey	0,08	65	Saint Peter Port	dependencje Korony brytyjskiej
Jan Mayen	0,4	0	brak	część Norwegii
Jersey	0,12	90	Saint Helier	dependencje Korony brytyjskiej
Svalbard	62,0	2	Longyearbyen	autonomiczna część Norwegii
Wyspa Man	0,6	76	Douglas	dependencja Korony brytyjskiej
Wyspy Owcze	1,4	48	Thorshavn	autonomiczna część Danii

Państwa de facto niepodległe				
Terytorium	Powierzchnia (w tys. km ²)	Ludność (w tys.)	Stolica	Status
Kosowo	10,9	2100	Prisztina	Państwo częściowo uznane na arenie międzynarodowej, pod protektorem ONZ, według prawa międzynarodowego część Serbii
Naddniestrze	4,1	555,5	Tyraspol	Państwo nieuznawane na arenie międzynarodowej, de facto kontrolujące swoje terytorium, według prawa międzynarodowego część Mołdawii

Przyczyny konfliktów zbrojnych

- rywalizacja związana z dostępem do zasobów naturalnych, takich jak woda czy ropa naftowa
- dążenia określonych grup społecznych (głównie mniejszości narodowych) do uzyskania statusu odrębnych jednostek administracyjnych dla terenów przez nich zajmowanych
- kwestie ideologiczne i polityczne
- walki o przebieg granic - najczęściej na terenach dawnych kolonii, gdzie podziałów administracyjnych z reguły dokonywano zgodnie z granicami dawnych kolonii, bez uwzględnienia różnic etnicznych występujących na danym obszarze
- różnice religijne i etniczne
- chęć kontrolowania strategicznych punktów, takich jak wyspy, przylądki, cieśniny czy przełęcze
- długotrwały kryzys gospodarczy

Skutki konfliktów zbrojnych

- śmierć ludności cywilnej, w tym kobiet i dzieci
- różnorodne fizyczne i psychiczne następstwa okaleczeń, gwałtów i poniżania
- uchodźstwo, często wiążące się z brakiem możliwości powrotu do miejsca zamieszkania oraz z rozpadem rodzin
- głód i brak dostępu do czystej wody pitnej, powodujące wzrost zachorowań, m.in. na choroby pasożytnicze
- skrajne ubóstwo ludności
- rozpad systemu wartości moralnych i etycznych, szczególnie wśród dzieci zaciąganych do wojska
- zaburzenie struktury demograficznej (z reguły duża nadwyżka kobiet nad mężczyznami i duży

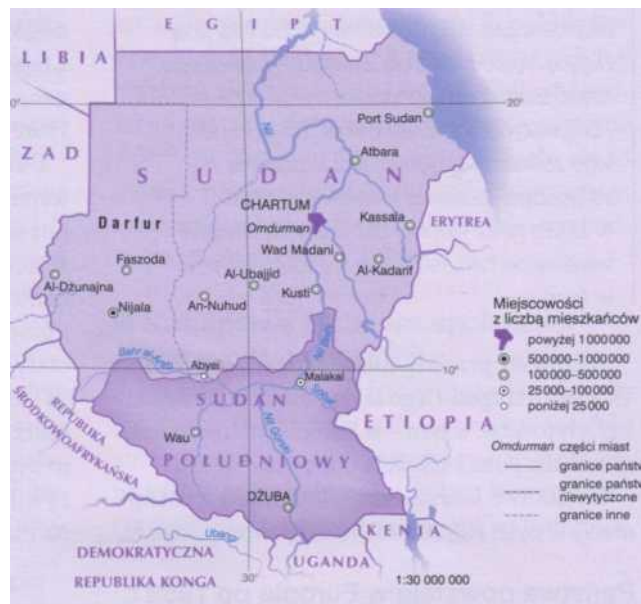
udział dzieci w strukturze demograficznej, o ile w czasie konfliktu nie było masakr ludności cywilnej)

- rozpad państw, zmiany granic
- zachwianie stabilizacji politycznej i społecznej, wzrost korupcji, konieczność odbudowy instytucji państwa
- kryzysy gospodarcze, przejawiające się na wielu płaszczyznach - od deregulacji systemu finansowego i wzrostu zadłużenia państwa po odpływ inwestorów czy utratę dochodów z eksportu oraz likwidację miejsc pracy
- izolacja na arenie międzynarodowej, trudności w nawiązaniu kontaktów politycznych i gospodarczych z innymi krajami
- zniszczenie infrastruktury społecznej, głównie szkół i opieki zdrowotnej, prowadzące do pogorszenia się poziomu wykształcenia i zdrowia ludności
- niszczenie dóbr kultury, w tym zabytków (szczególnie świątyń i miejsc kultu, jeśli konflikt miał podłoże religijne), grabież zbiorów muzealnych
- dewastacja środowiska przyrodniczego, w tym rabunkowe pozyskiwanie zasobów przez grupy, które objęły nad nimi kontrolę

Miejsce konfliktu	strony	Przyczyna
Kraj Basków	Baskowie (ludność pn Hiszpanii i pd Francji zamieszkująca Pireneje)	Narodowościowa
Irlandia	Katolicy-anglikanie	religijny
Korsyka	Francja - Włochy	Narodowościowa (chęć przyłączenia do Włoch)
Kosowo	Serbia – Kosowo (Albańczycy)	Narodowościowa (dążenie do utworzenia niezależnego państwa)
Czeczenia	Rosja - Czeczenia	Narodowościowa (dążenie do utworzenia niezależnego państwa)
Osetia	Rosja - Osetia Północna (Rosja) – Osetia Południowa - Gruzja	Narodowościowa (dążenie do utworzenia niezależnego państwa i zjednoczenia części pn i pd)
Górny Karabach	Azerbejdżan - Armenia	Spór terytorialno- narodowościowy. Dziś Republika Górskiego Karabachu jest de facto niepodległym państwem posiadającym demokratycznie wybrany rząd, wolnorynkową gospodarkę i wszystkie niezbędne atrybuty suwerenności. Nie jest jednak uznawana przez żadne państwo na świecie
Kaszmir	Pakistan-Indie	Spór terytorialny
Kuryle i Morze Ochockie	Japonia- Rosja	Terytorialny spór o wyspy na Morzu Ochockim oraz o podział zasobów naturalnych na morzu
Tajwan	Chiny – Republika Chińska (Tajwan)	Spór narodowościowy pomiędzy władzami Chin i Tajwanem. Obecnie Tajwan jest uznawany przez 24 państwa
Tybet	Chiny - Tybetańczycy	Spór terytorialny dążenie do utworzenia państwa Tybetu
Sri Lanka	Syngalezi- Tamilowie	Spór etniczny , dążenie do utworzenia państwa tamilskiego
Kurdystan	Kurdowie – Turcja, Irak, Iran, Syria	Spór terytorialny dążenie do utworzenia państwa Kurdystanu
Palestyna	Palestyńczycy(Arabowie)- Żydzi (Izrael)	Spór terytorialny dążenie do utworzenia państwa palestyńskiego
Rwanda	Hutu - Tutsi	Konflikt etniczny
Sudan	Sudan Pn-Sudan Pd	Konflikt religijno etniczny, który doprowadził do podziału kraju w 2011 na część północną (islamska) i południową (chrześcijańska)
Somalia	Somalia	Obszar wojny domowej i konfliktów plemiennych, od 1991 kraj podzielony na „mini państewka” : Emirat Somalii, Puntland, Somaliland , Galmudug.
Pn Afryka: Algeria, Libia, Egipt, Tunezja	Narody kontra - dyktatorzy	Od 2010 wzrost niezadowolenia z władzy w krajach, obalenie dyktatorów i przejęcie władzy przez z „bractwo islamskie”. Może doprowadzić do zamknięcia się krajów względem Europy i utworzenia państw religijnych.
Falklandy	Wielka Brytania- Argentyna	Konflikt terytorialny

Najmłodsze państwo świata

Najmłodszym państwem na świecie jest Sudan Południowy, który wyodrębnił się z Sudanu na drodze secesji (odłączenia). Próby uzyskania niepodległości przez bogatszą w zasoby naturalne (głównie w ropę naftową) południową część kraju rozpoczęły się niemal równocześnie z utworzeniem Sudanu w 1956 r. Od tego czasu w wyniku jednych z najkrwawszych w historii wojen domowych zginęło ponad 2,5 mln Sudańczyków. Ostatecznie o oddzieleniu pustynnej, muzułmańskiej północy od chrześcijańskiego, zamieszanego przez czarnoskórą ludność południa zadecydowało referendum. Nowy kraj - Republika Sudanu Południowego - uzyskał niepodległość 8 lipca 2011 r. Mimo to na pograniczu obu państw nadal trwają działania zbrojne o obszary najzasobniejsze w ropę naftową.

Podział SUDANU

9 lipca 2011 roku po referendum, kończącym najdłuższą wojnę domową w Afryce podzielono Sudan

- Sudan Północny
- Sudan Południowy

- Stolica Chartum

- Stolica Dżuba

